

***Розвиток критичного мислення
учнів початкової школи
на уроках мови та
літературного читання***

Мета

ознайомити студентів із особливостями технології розвитку критичного мислення;

формувати у майбутніх учителів початкової школи поняття «критичне мислення»;

розвивати професійну вправність студентів щодо здійснення мовної та літературної освіти учнів початкової школи;

виховувати культуру мовлення майбутніх фахівців у галузі початкової освіти й позитивне ставлення до обраної професії.

A decorative header at the top of the slide features a row of various books in different colors (red, blue, white, gold) and two lit candles in ornate holders, set against a dark background.

Ключові поняття

- *технологія навчання рідної мови,*
- *критичне мислення,*
- *компетентність,*
- *евокація,*
- *осмислення,*
- *рефлексія,*
- *асоціативний куш,*
- *ґронування,*
- *кубування,*
- *джигсоу,*
- *дерево рішень,*
- *п'ятихвилинне есе,*
- *кола Вена (діаграма Вена),*
- *сенкан,*
- *ромашка Блума.*

План

1. Формування критичного мислення молодших школярів як психолого-педагогічна проблема.
2. Методи та форми організації навчальної діяльності учнів початкової школи на уроках рідної мови і читання задля формування в них критичного мислення.

Література

1. Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П. Критичне мислення: як цього навчати / Н. В. Вукіна, Н. П. Дементієвська. – Харків: "Основа", 2007. – 108 с.
2. Кроуфорд А. та ін. Технології розвитку критичного мислення учнів / [А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз, Д. Макінстер]; наук. ред., передм. О. І. Пошетун. – К. : Плеяда, 2006. – 220 с.
3. Формування критичного мислення на уроках мови : монографія / [Колектив авторів за заг. ред. В. Ф. Дороз : В. Ф. Дороз, Л. Я. Романова, О. Б. Ярова, В. А. Ницета, Г. А. Удовиченко]; передм. К. О. Баханова. – К. : Освіта України, 2008. – 336 с.
4. Чемоніна Л. Сучасні технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури» в початковій школі : навч. посіб. / Лада Чемоніна. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. – 212 с.

Загальна мета
технології розвитку
критичного мислення

підготовка громадян для відкритого суспільства,
здатних до формування думок, розумного
вибору між ідеями, що конкурують, вирішення
проблем та відповідного
обговорення ідей

“Критичне мислення є раціональним, рефлексивним мисленням, яке спрямоване на вирішення того, чому варто вірити або які дії варто застосувати”

(М. Кларін)

“Критичне мислення - це мислення самостійне, інформативне, воно починається з постановки запитання, прагне до переконливої аргументації, має соціальний характер“

(Д.Клусгер)

“Критичне мислення - це використання когнітивних технік і стратегій, які збільшують вірогідність отримання бажаного кінцевого результату“

(Д. Халперн)

“Критичне мислення – здатність особистості долати в собі схильність до однозначно-догматичного сприйняття світу, вміння аналізувати ту чи іншу проблему, користуватися інформацією з різних джерел, відрізняючи об’єктивний факт від суб’єктивної думки про нього, логічний умовивід від упередженого припущення чи забобону. Це вміння людини адекватно визначати причини й передумови в її житті проблем, готовність докласти зусиль до їх практичного (а не лише риторичного) подолання».

(«Концепція громадянської освіти та виховання в Україні»)

“Критичне мислення – самостійне, нон-конформне творче ставлення до лінгвістичного, лінгвокультурологічного навчального матеріалу та інформації, яку учні отримують із різних джерел”

*(В.Ф. Дороз, Л.Я. Романова, О.Б. Ярова,
В.А. Нищета, Г.А. Удовиченко)*

ОЗНАКИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

АНАЛІТИЧНІСТЬ

АСОЦІАТИВНІСТЬ

САМОСТІЙНІСТЬ

ЛОГІЧНІСТЬ

СИСТЕМНІСТЬ

Основні групи компетентностей людини

інформаційна
компетентність

мовленнєва
компетентність

логічна
компетентність

соціальна
компетентність

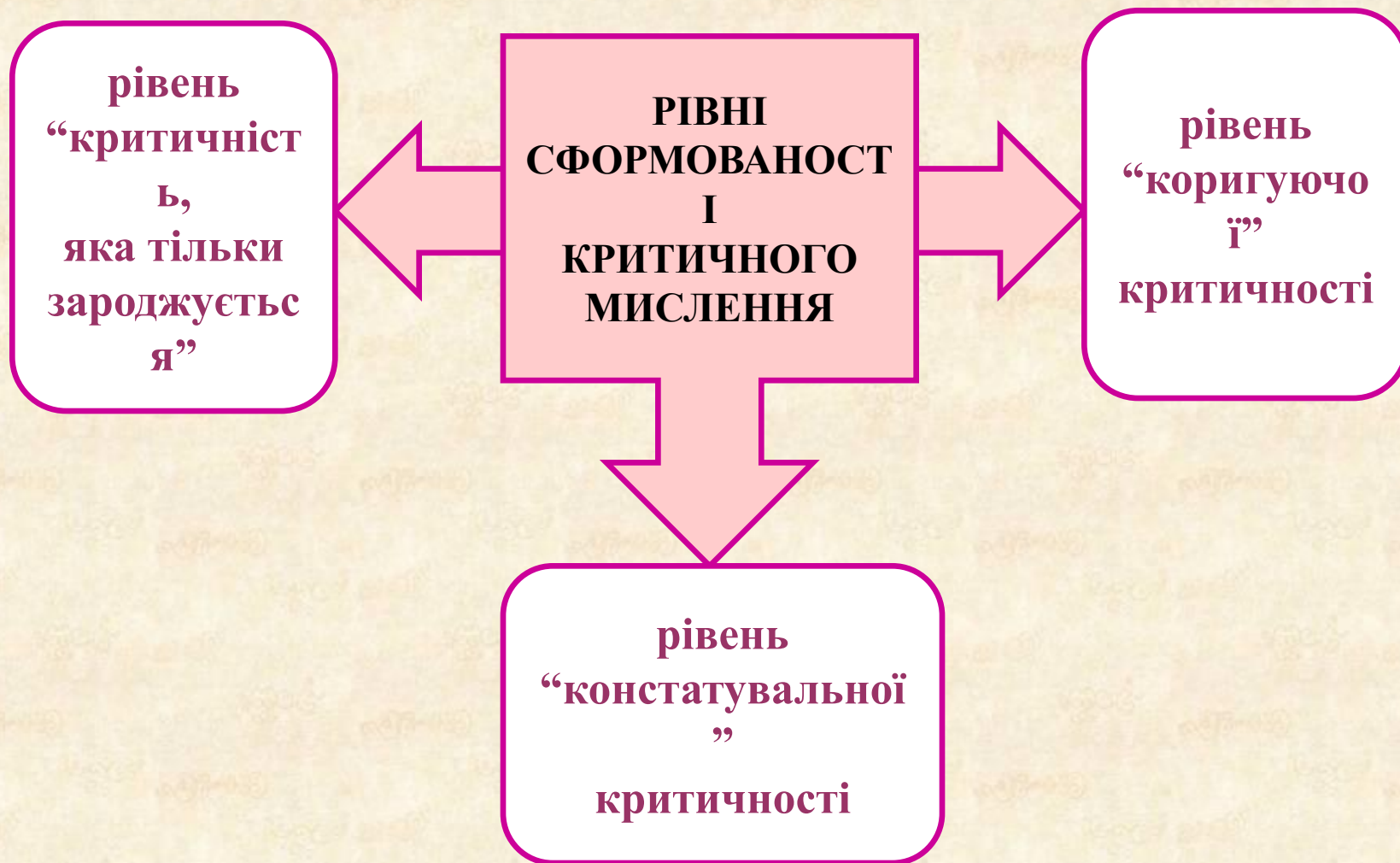
уміння працювати з джерелами
інформації, користуватись
підручниками, словниками,
довідковою літературою

уміння будувати усні
та письмові
висловлювання;
відстоювати власні позиції та
прийняті рішення

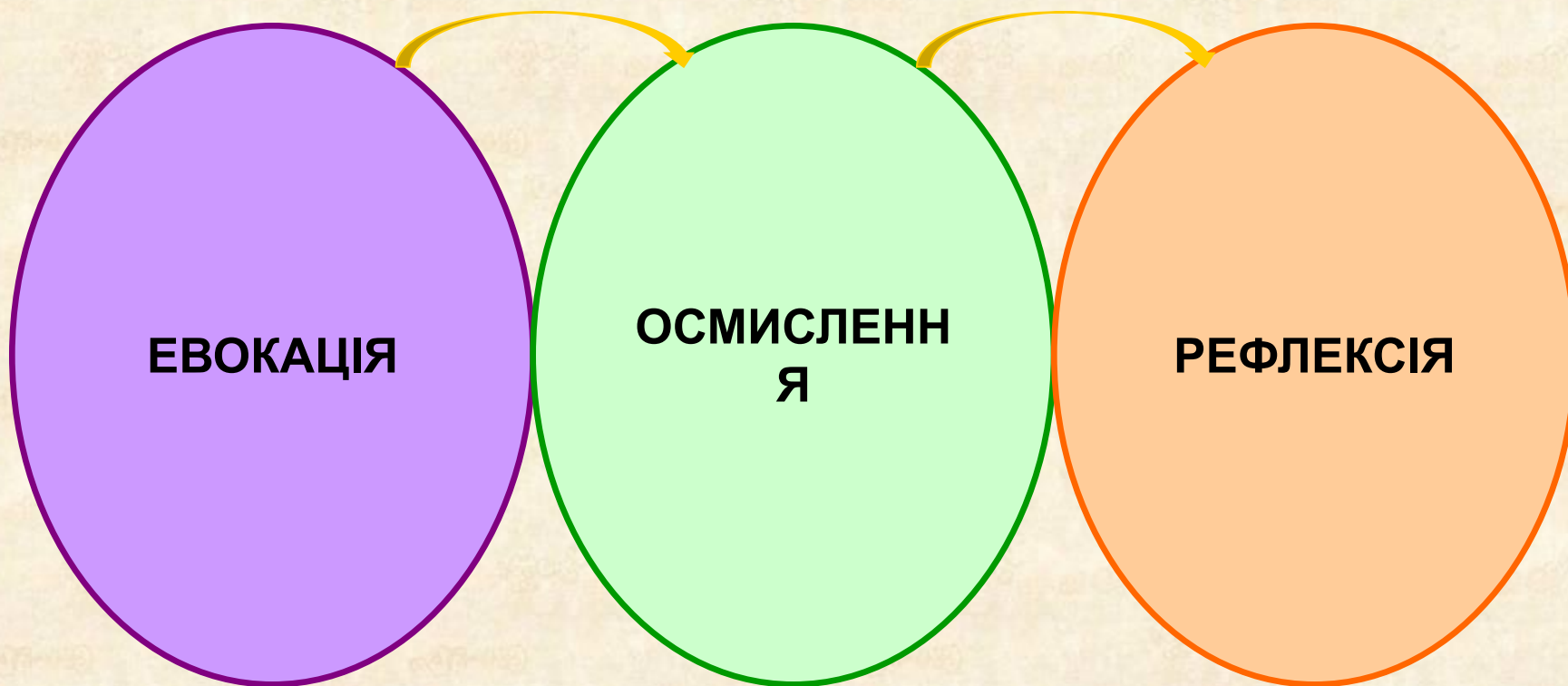
уміння визначати та
застосовувати теоретичні
поняття, положення, концепції
для аналізу й пояснення
мовних явищ

уміння співпрацювати з іншими,
організовувати спільні дії,
приймати спільні рішення,
надавати необхідну допомогу
іншим, давати оцінку
й здійснювати самооцінку
діяльності

Рівні сформованості критичного мислення молодших школярів

Фази формування критичного мислення

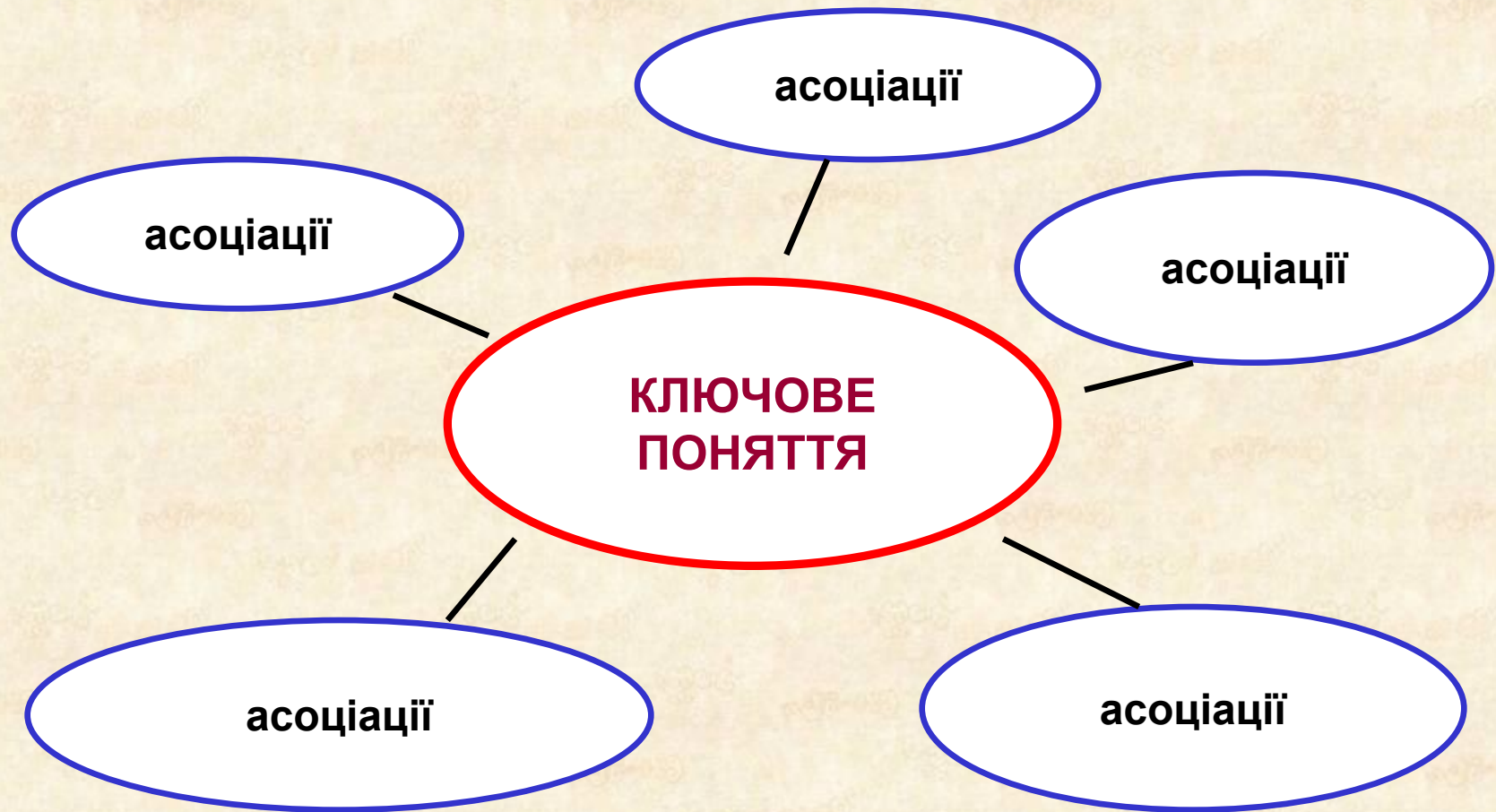
Структура уроку критичного мислення

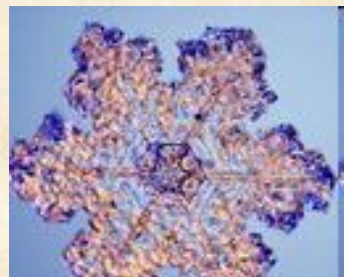
Методичні стратегії розвитку критичного мислення

<i>Блок уроку з розвитку КМ</i>	<i>Методичні стратегії</i>
Евокація	«Мікрофон», «Мозковий штурм», читання в парах, читання в групах, асоціативний куш, ґронування, кубування, «Знаю – хочу дізнатись – вивчу», вільне письмо тощо.
Осмислення	Читання тексту із системою позначок «Допомога», «Мозаїка «Джигсоу»», «Запитання – відповідь», «Знаємо – хочемо дізнатись – дізналися», взаємонавчання, метод «Прес» тощо.
Рефлексія	«Кола Вена», «Дерево рішень», «П'ятихвилинне есе», «Ромашка Блума», «Хрестики-нулики», «Сенкан», кубування,

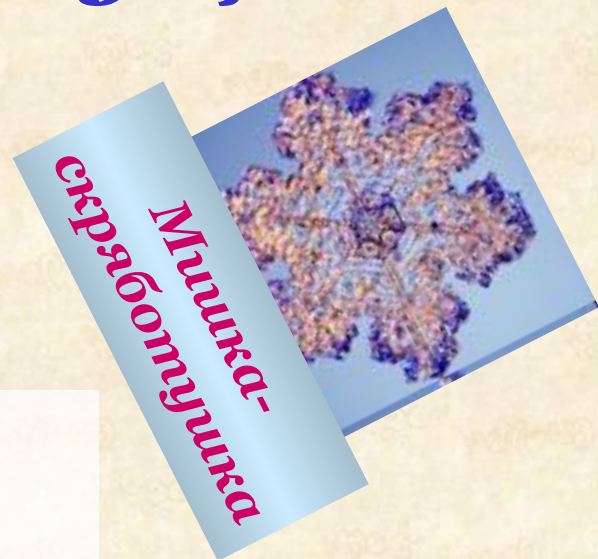
Асоціативний куц

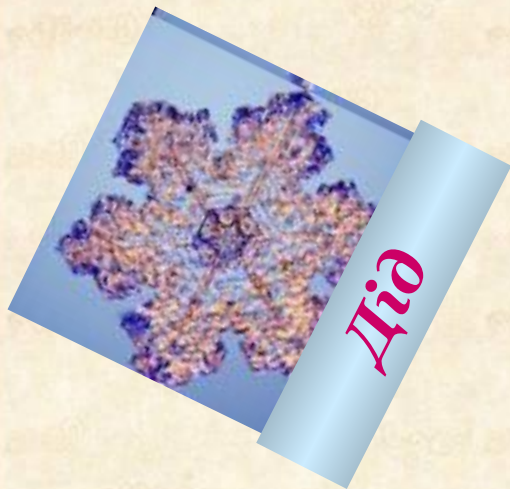
Асоціативний куц

Казка

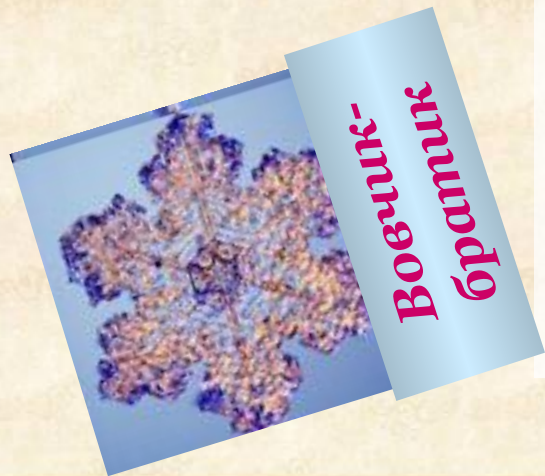
Мишка-скрабатушка

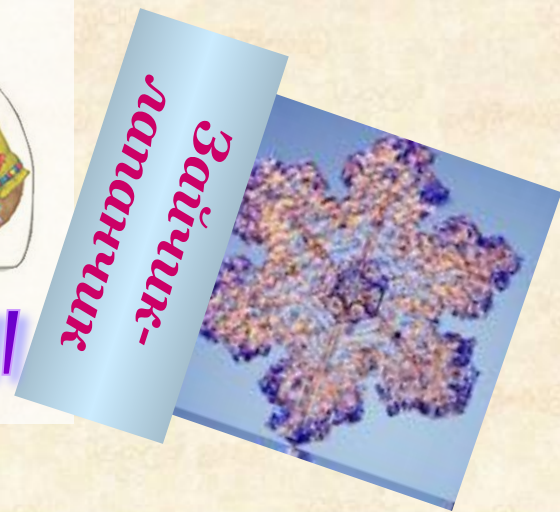
Дід

"Рукавичка"

Вовчик-братик

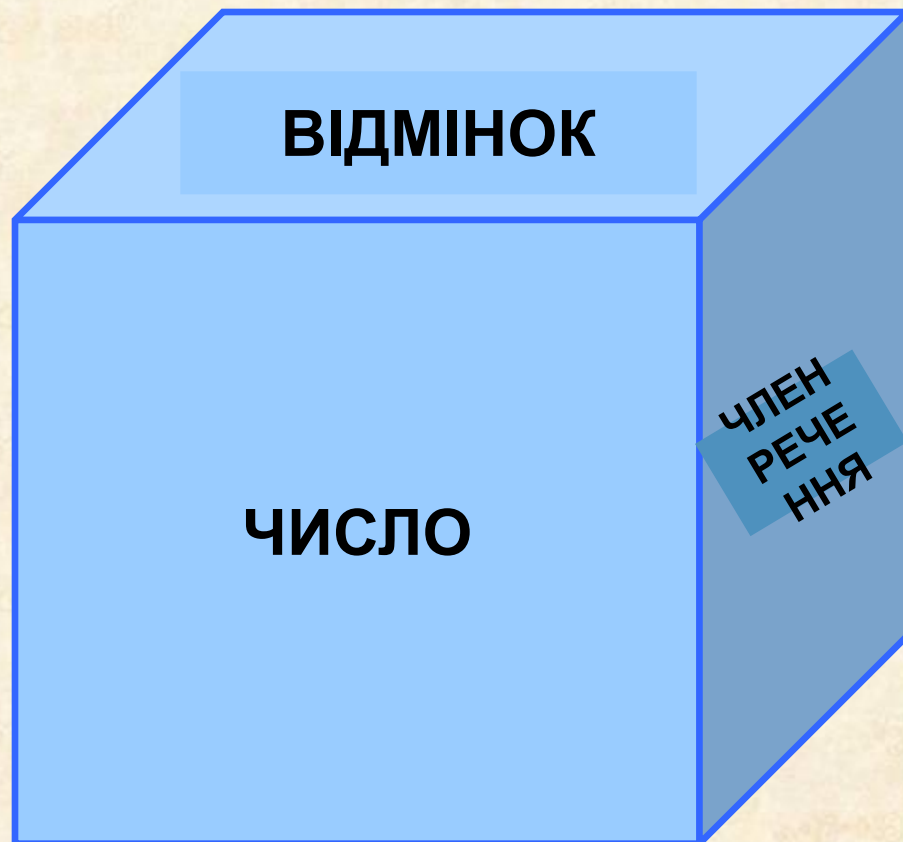
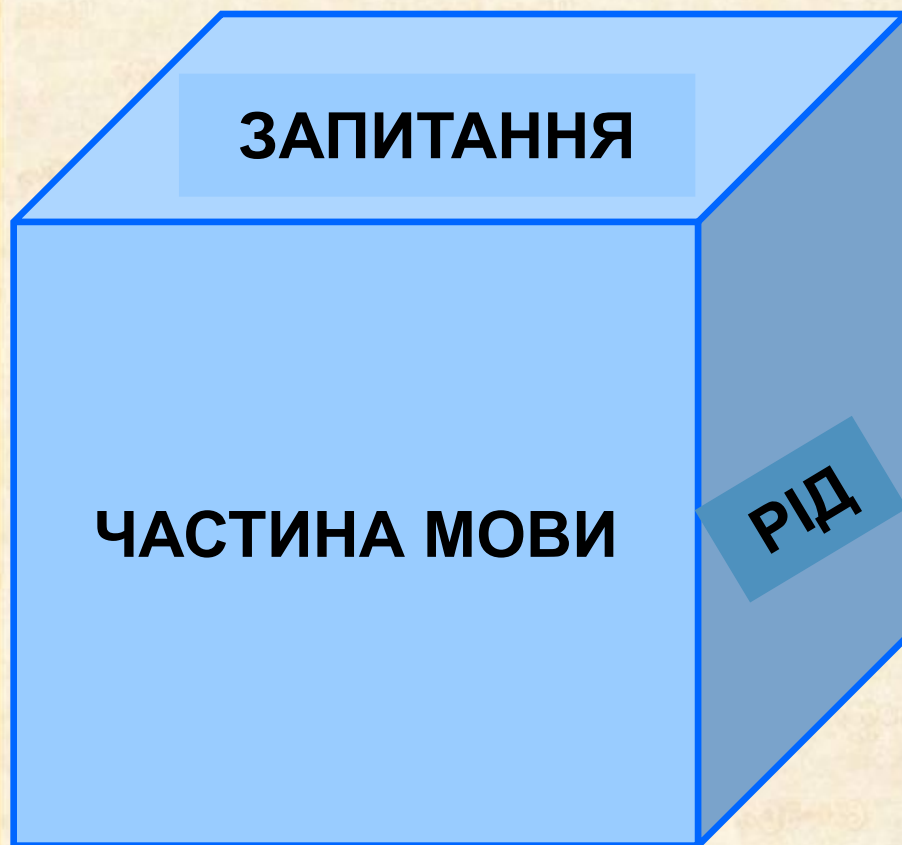

Зайчик-латанчик

Групування

Кубування

Читання тексту із системою позначок “Допомога”

УМОВНІ ПОЗНАЧКИ

“+” – відома інформація;

“!” – нова інформація;

“_” – інформація заперечує тому, що знаю;

“?” – інформація, що здивувала та викликала інтерес

Читання тексту із системою позначок “Допомога”

+	!	-	?

"ЗХД"

(Знаємо – хочемо дізнатись – дізналися)

ЗНАЄМО	ХОЧЕМО ДІЗНАТИСЬ	ДІЗНАЛИСЯ
<p><i>Корінь слова</i> – спільна частина споріднених слів.</p>	<p>Із яких частин може складатися слово? Як правильно вимовляти і писати слова із ненаголошеними [е], [и] в коренях?</p>	<p>У складі слова можуть бути корінь, закінчення, префікс, суфікс. Правила вимови і написання слів із ненаголошеними [е], [и] в коренях.</p>

Мозаїка “Джигсоу”

1 крок

Поділ учнів на “домашні” групи.
Нумерація учасників.

2 крок

Пояснення завдання.

3 крок

Поділ завдання на частини.
Створення “експертних” груп.

4 крок

Робота в “експертних” групах.

5 крок

Повернення до “домашніх” груп.

6 крок

Повне вивчення тексту. Взаємонавчання.
Відповіді на запитання вчителя.

Метод “Прес”

Я вважаю...

Висловлюємо думку

Тому що...

Пояснюємо причину

Наприклад...

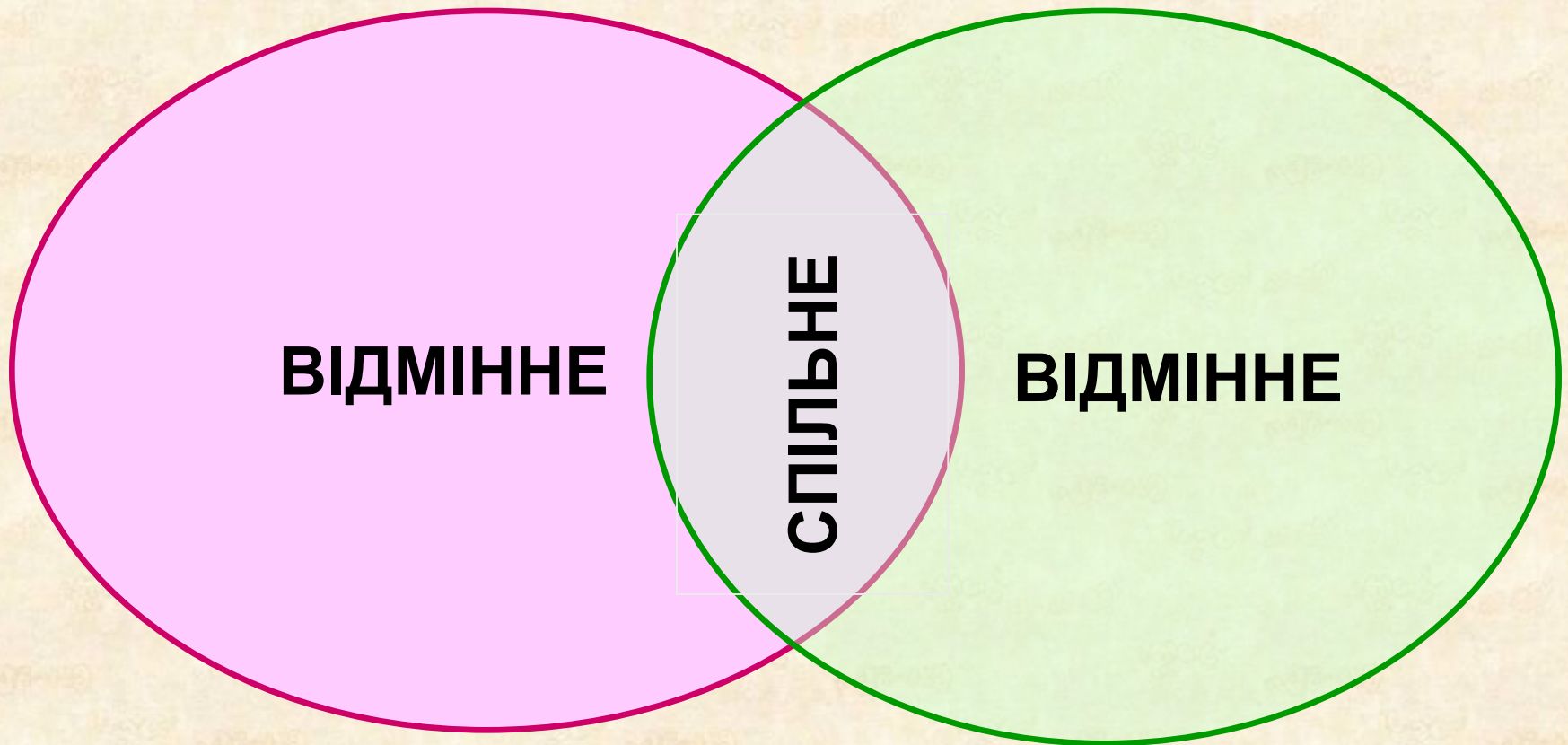
Наводимо приклад

Отже...

Формулюємо висновок

Кола Вена (Діаграма Вена)

Кола Вена (Діаграма Вена)

НАРОДНА КАЗКА

Автор – народ.
Усна форма.
Варіативність.

І розум перемагають
зло
добро, дружба
вигадані події,
фантастичні,
про тварин,
Про людей,

ЛІТЕРАТУРНА КАЗКА

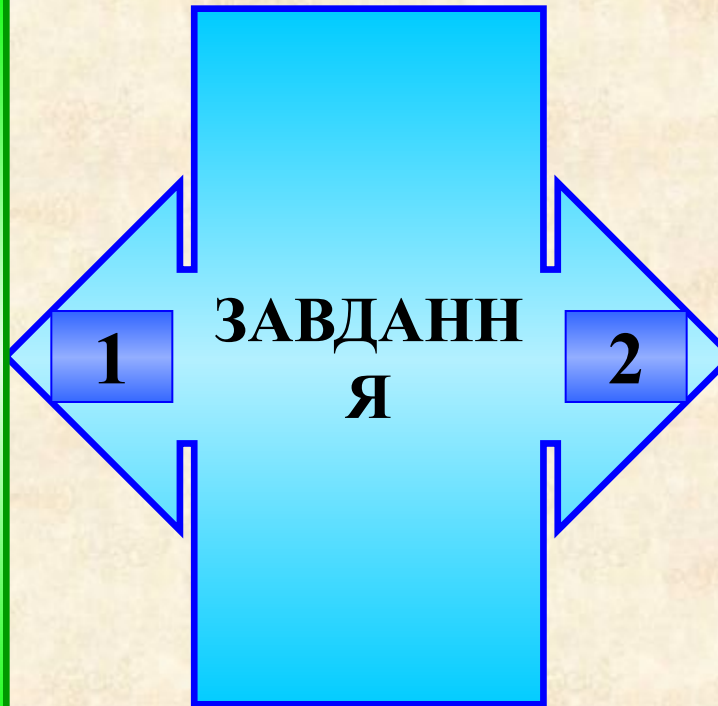
Автор – конкретна

особа.
Писемна
форма.
Зміни в текст
не

вносяться.

П'ятихвилинне есе

Що
дізналися
з теми?

Що
залишилось
незрозумілим
?

Сенкан

Шевченк
о

геніальний

українськи
й

писав

малював

створив

визнаний

майстер

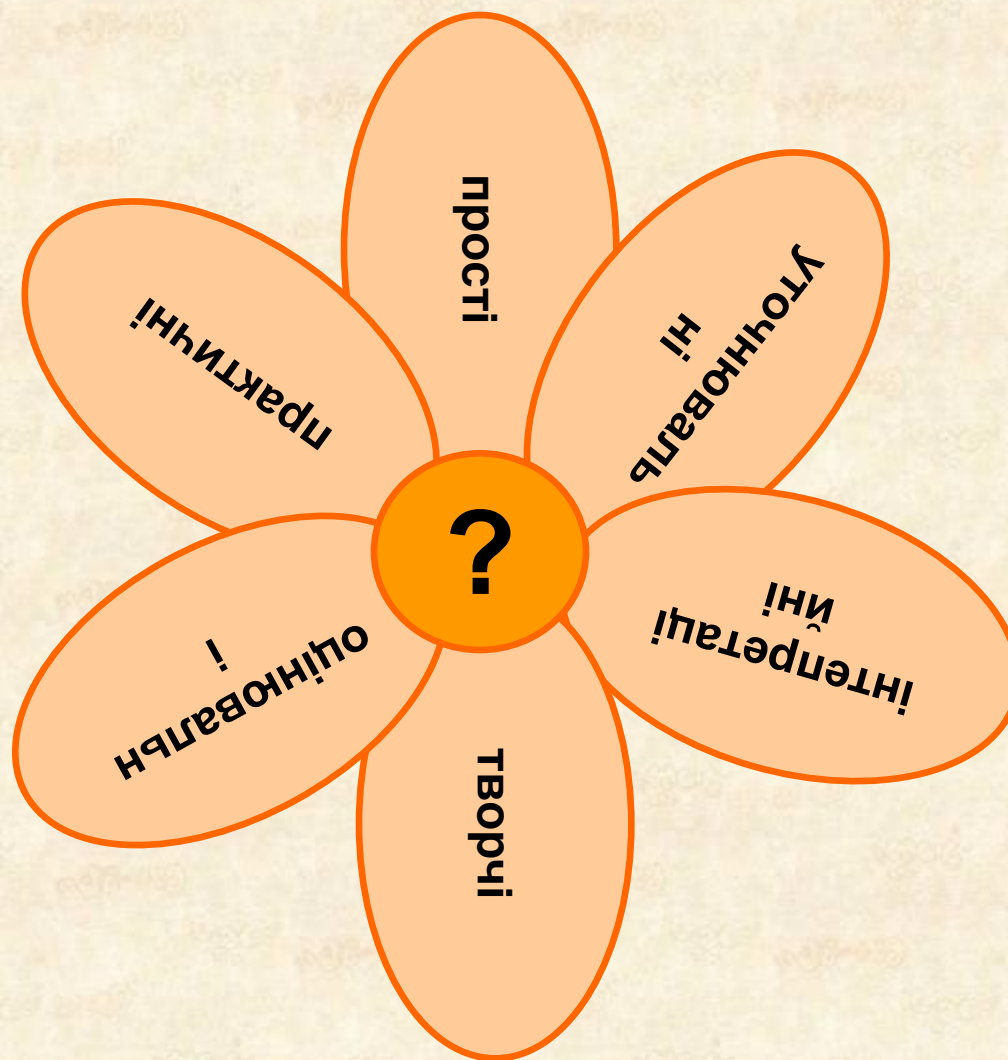
поетичног
о

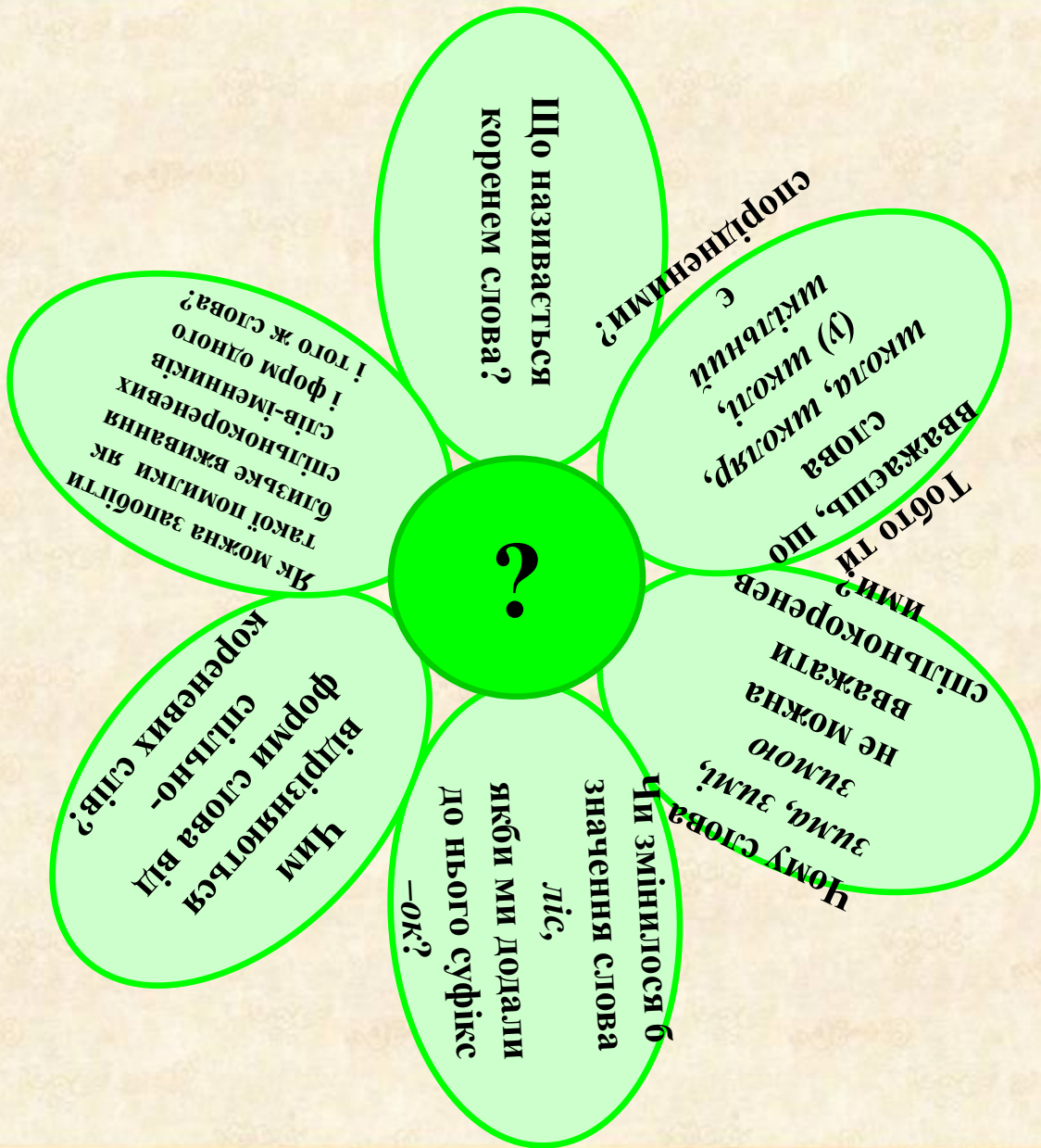
слова

поет

Сенкан

Ромашка Блума

Хрестики-нулики

X	O	X

***Дякую
за
співпрацю!***